

STANOWISKO
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 30 listopada 2020 r.

w sprawie ustanowienia roku 2021 w województwie kujawsko-pomorskim Rokiem Wandy Błęńskiej

Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla uczczenia pamięci i podkreślenia wyjątkowych zasług Wandy Błęńskiej, toruńskiej lekarki, członka Armii Krajowej, misjonarki, zwanej „Matką Trędowatych”, w związku z przypadającą w 2021 roku 110. rocznicą jej urodzin, postanawia rok 2021 w województwie kujawsko-pomorskim ogłosić Rokiem Wandy Błęńskiej.

Wanda Błęńska urodziła się 30 października 1911 roku w Poznaniu jako córka Heleny (z domu Brunsz) i Teofila Błęńskich. Jej matka zmarła w lutym 1913 roku. Wanda Błęńska spędziła dzieciństwo i wczesną młodość w Toruniu, gdzie jej ojciec od 1920 roku pracował w Kuratorium Oświaty. Wanda Błęńska uczyła się w tutejszym Miejskim Gimnazjum Żeńskim przy ul. Wielkie Garbary. Od najmłodszych lat marzyła, by zostać lekarką i pracować na misji. Po zdaniu matury w 1928 roku rozpoczęła jako najmłodsza studentka studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. W czasach studenckim działała w Akademickim Kole Misyjnym i redagowała *Annales Missiologicae*, a na trzecim roku studiów reprezentowała polski ruch misyjny podczas Międzynarodowego Kongresu Misyjnego w Lublanie. W 1934 roku uzyskała dyplom lekarski, z którym wróciła do Torunia, by rozpocząć praktykę w Szpitalu Miejskim. Od 1936 roku pracowała w toruńskim oddziale Państwowego Zakładu Higieny (odpowiednik dzisiejszego Sanepidu). W związku z wybuchem II wojny światowej w 1939 roku została przeniesiona do Szpitala Morskiego w Gdyni. W czasie wojny odbywała służbę wojskową w szeregach Armii Krajowej w Okręgu Pomorze – Puszcza Tucholska i Obwód Toruń. Brała udział w szkoleniu zespołów sanitarnych, w zbieraniu i organizacji zaopatrzenia w materiały sanitarne dla Oddziału Armii Krajowej „Gryf Pomorski”. Nielegalnie zdobywała lekarstwa, które przesyłane były Polakom uwięzionym w niemieckich obozach śmierci i oflagach. Wystawiała fałszywe zaświadczenia o zakażeniu chorobami zakaźnymi, które pozwalały poszukiwanym przez Gestapo uniknąć aresztowania, leczyła żołnierzy AK. Za swą działalność została aresztowana przez Niemców latem 1944 roku. Po dwóch miesiącach pobytu w więzieniach w Toruniu i Gdańsku została wykupiona przez podziemie. W lutym 1945 roku, po wkroczeniu do Torunia Armii

Czerwonej, kierowała Szpitalem Miejskim. Następnie przeniosła się do Gdańska, skąd nielegalnie (po oficjalnej odmowie ówczesnych władz) przedostała się na Zachód, by opiekować się chorym bratem, byłym więźniem niemieckiego obozu.

W 1947 roku ukończyła kurs medycyny tropikalnej w Hanowerze, a następnie w 1948 roku podyplomowe studia w Instytucie Medycyny Tropikalnej i Higieny na Wydziale Medycznym Uniwersytetu w Liverpoolu.

Spełniając swe marzenia o pracy misyjnej w 1950 roku wyjechała do Fort-Portal w Ugandzie, gdzie miało powstać leprozorium. Przez rok pracowała w Szpitalu Misyjnym Sióstr Białych. Gdy okazało się, że szpital dla trędowatych w Fort-Portal nie powstanie, udała się do Buluby nad jeziorem Wiktorii, by wspomóc siostry franciszkanki, które założyły tam ośrodek leczenia trądu. W całym regionie było wówczas około 22 tysięcy trędowatych, dla których Wanda Błęńska była jedynym lekarzem.

W Bulubie spędziła 42 lata. Mała, prymitywna placówka (pierwszych operacji dokonywano pod gołym niebem) dzięki zdolnościom organizacyjnym Wandy Błęńskiej pod jej kierownictwem przekształciła się w nowoczesne centrum lecznicze i szkoleniowe, składające się ze szpitala ze stoma łóżkami, oddziału dziecięcego, zaplecza diagnostycznego, domów dla trędowatych i kościoła. Wanda Błęńska otworzyła w całej Ugandzie 36 filii swojego ośrodka. Cały czas prowadziła też zajęcia na Wydziale Medycznym Uniwersytetu w Kampala. Uczyla medycyny tropikalnej, pielęgniarstwa, pierwszej pomocy, leczenia trądu i rehabilitacji. Swoich studentów przekonywała, że *„jeżeli chce się być dobrym lekarzem to trzeba pokochać swoich pacjentów. To znaczy: dawać im czas i troskę. To jest najważniejsze – stosunek do pacjenta”*. W czasie urlopów przyjeżdżała do Polski, gdzie odwiedzała oddziały szpitalne, uczyła się operować i prowadzić laboratorium. Wanda Błęńska pracowała w Bulubie jako lekarz naczelny od 1951 do 1983 roku. Jej długoletnia, pełna poświęcenia praca wśród trędowatych sprawiła, że nazywano ją „Matką Trędowatych”, a miejscowi Afrykańczycy nazywali ją „Dokta”.

Do Polski wróciła w 1993 roku. Zamieszkała w Poznaniu, gdzie nadal była aktywna zawodowo. Do 93. roku życia prowadziła wykłady z medycyny tropikalnej w Centrum Formacji Misyjnej w Warszawie. Wanda Błęńska zmarła 27 listopada 2014 roku w wieku 103 lat.

W dorobku Wandy Błęńskiej znajduje się szereg wykładów i publikacji dotyczących leczenia trądu i pracy misyjnej. Za swoje zasługi otrzymała wiele odznaczeń krajowych i zagranicznych: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Honorowe Obywatelstwo Miasta Poznania, Medal

Niepodległości Ugandy, Krzyż „Pro Ecclesia et Pontifice”, Benemerenti. Odbierając w 1984 roku z rąk Jana Pawła II medal *Benemerenti*, powiedziała: „*Lekarstwa leczą chorobę, ale nie leczą chorego. Nasi chorzy zdrowieją dzięki troskliwej pielęgnacji. Nie wiem, ilu chorych wyleczyłam lekarstwami, ilu pielęgnacją, a ilu modlitwą*”.

Za zgodą Stolicy Apostolskiej rozpoczęto w 2020 roku proces beatyfikacji Wandy Błęńskiej.

Wanda Błęńska mimo swych niekwestionowanych zasług w dziedzinie leczenia trądu, ale również kształcenia kilku pokoleń lekarzy w Afryce i rozwoju medycyny tropikalnej wciąż pozostaje postacią mało znaną. Przez całe swoje życie niosła pomoc potrzebującym. Ustanowienie roku 2021 Rokiem Wandy Błęńskiej w województwie kujawsko-pomorskim, regionie gdzie rozpoczynała swoją pracę w zawodzie lekarza i zdobywała pierwsze doświadczenia i gdzie w czasie II wojny światowej, nie zważając na niebezpieczeństwo, angażowała się w walkę z okupantem, z pewnością pozwoli to zaniedbanie nadrobić i rozpropagować wiedzę o jej życiu i działalności wśród mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego.